

Klimat- och näringslivsdepartementet

Angående delbetänkandet Att säga ja! Kommunernas förutsättningar att ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner (SOU 2026:32)

Ekobrottsmyndigheten har tagit del av ovanstående delbetänkande. Mot bakgrund av de intressen som Ekobrottsmyndigheten har att beakta lämnas följande synpunkter, främst ur ett brottsförebyggande perspektiv.

Sammanfattning

Ekobrottsmyndigheten är positiv till utredningens ambition att stärka kommunernas förmåga att hantera större företagsetableringar och företagsexpansioner. Samtidigt bedömer myndigheten att utredningen i mycket begränsad omfattning behandlar kända risker kopplade till ekonomisk brottslighet.

Ekobrottsmyndigheten har under många år följt utvecklingen av stora företagsetableringar och har sett dess baksida i form av ekonomisk brottslighet. En brottslighet som många gånger hade kunnat förebyggas och motverkas tidigt i processen. För att säkerställa att stora investeringar och expansioner bidrar till långsiktigt hållbar samhällsutveckling behöver ett brottsförebyggande perspektiv integreras tydligare hos kommunerna samt i stödprocesserna från staten.

Statligt stöd behöver alltid utformas med en balans mellan tillit och kontroll för att minska risken för felaktiga utbetalningar och missbruk som motverkar syftet med stödet.

Snabb inflyttning och stora investeringar skapar risker för ekonomisk brottslighet på lokal nivå. Ekobrottsmyndigheten har sett exempel på att möjligheten att göra snabba pengar på etableringarna kan leda till att offentliga medel används för att möjliggöra ekonomisk brottslighet. Det visar på att det finns svagheter i befintliga processer. Ett brottsförebyggande perspektiv avseende ekonomisk brottslighet bör därför integreras i kommunernas egna etablerings- och expansionsprocesser och brottsförebyggande risk- och konsekvensanalyser bör alltid utgöra en naturlig del av större etableringsprojekt.

Statlig rådgivningsfunktion (5.3.1)

Ekobrottsmyndigheten tillstyrker förslaget om att det ska inrättas en permanent statlig funktion för att förbättra statens stöd och rådgivning till kommuner som vill attrahera och ta emot stora företagsetableringar och företagsexpansioner som är viktiga för svensk ekonomi, konkurrenskraft och klimatomställning.

Ekobrottsmyndigheten ser det som centralt att i denna funktion tillföra en obligatorisk samhällsekonomisk riskbedömning utifrån ett lokalt, regionalt och nationellt perspektiv.

Ekobrottsmyndigheten vill vidare understryka vikten av att myndighetskompetens från såväl Ekobrottsmyndigheten som andra brottsbekämpande myndigheter tillförs denna stödfunktion, både vad gäller allmän och specifik rådgivning.

Det bör inte införas en statlig kreditgaranti för att hantera kommunernas ekonomiska risk (5.4.1)

Ekobrottsmyndigheten delar utredningens bedömning.

Hyresförlustgaranti (5.5.2)

I anledning av förslaget om att införa en hyresförlustgaranti för att främja nytillskott av hyresbostäder i etablerings- och omställningskommuner, vill Ekobrottsmyndigheten lyfta fram att Ekobrottsmyndigheten i sin lägesbild 2025 pekar ut fastighetsbranschen som en riskbransch för ekonomisk brottslighet. Det finns därmed en risk för ekonomisk brottslighet kopplat till dessa utbetalningar. Utbetalningsprocessen behöver därför utformas så att risken för ekonomisk brottslighet minimeras och motverkas.

Räntebidrag till privatpersoner som bosätter sig i nya småhus (5.5.3)

Ekobrottsmyndigheten har inga synpunkter på förslaget i sig men vill ändå lyfta att sårbarheter i system för offentliga utbetalningar till privatpersoner och företag alltid riskerar att utnyttjas av kriminella aktörer, vilket bör beaktas vid utformningen av utbetalningssystemet.

Ansvarsfördelning vid medfinansiering av transportinfrastruktur (5.6.2)

Ekobrottsmyndigheten instämmer i att Trafikverket bör ges i uppdrag att ge en samlad lägesredovisning av hur arbetet med medfinansiering och förskottering fungerar samt vad verket gör för att säkerställa att det råder tydliga avtalsvillkor och att motparterna är införstådda med vilka konsekvenser sådana avtal kan innebära.

Ekobrottsmyndigheten vill dock understryka vikten av att Trafikverket i sitt uppdrag omhändertar och använder den kompetens och kunskap av att förebygga ekonomisk brottslighet som redan finns hos andra myndigheter. Exempelvis arbetar Ekobrottsmyndigheten och Upphandlingsmyndigheten tillsammans i ett regeringsuppdrag för att stödja kommunerna i deras arbete med att motverka arbetlivskriminalitet och brottslighet i välfärden (Fi2025/02283).

Detta yttrande har beslutats av rättschefen Ulrika Lundström. I ärendets slutliga handläggning har även brottsförebyggande specialisten Caisa Granered deltagit. Verksjuristen Sofia Wirlée har varit föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Expedition till
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till
ivana.vujic@regeringskansliet.se
ju.da@regeringskansliet.se